Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 29, 1984 No. 187. VOL. XC.

Дві Союзові Округи матимуть організаційні наради

Джерзі Сиҭі, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що в суботу, 6-го і неділю, 7-го жовтня ц.р., дві Округи відбудуть організаційні наради.

Тройська Округа, яку очолює Павло Шевчук, буде мати свої наради в суботу, 6-го жовтня, в залі Українського Клюбу, при 402 25-та вул. у Вотервліті, Н. Й. Початок нарад назначено на 3-тю годину по полудні. В нарадах візьмуть участь Степан Гавриш, головний організатор, і Володимир Квас, головний радний. Після нарад буде висвітлений союзовий історичний фільм „За стерном долі". Вступ на фільм є вільний і тому Управа Окружного Комітету запрошує всіх членів й нечленів із Вотервліту та околиць прибути і оглянути цей надзвичайно цікавий фільм.

В неділю, 7-го жовтня ц.р., о годині 1-ій по полудні, в залі Українського Народного Дому, при 961 Ветерсфілд авеню в Гартфорді, Конн., відбудуться організаційні наради Округи Ню Гейвен, яку очолює д-р Михайло Снігурович, а проф. Іван Телюк є почесним головою. Екзекутивний Комітет УНС під час нарад буде репрезентувати С. Гавриш, головний організатор.

Під час згаданих нарад будуть проведені підсумки організаційної праці за останні місяці ювілейного року, як також будуть заторкнені загальні союзові справи, а головно присутні спільно будуть радити над тим, як повести організаційну працю, щоби Округи могли виконати свої квоти на 100 відсотків.

Тому, що наради відбуваються в ювілейному році 90-річчя „Батька-Союзу", то коротко буде згадка про важніші історичні дані ювілею, а при тому буде роздача плякет для секретарів, які своєю відданою працею причинилися до роздбудови УНСоюзу.

СТУДІЯ ВИСТУПИТЬ З НОВИМ РЕПЕРТУАРОМ

Ню Йорк. — Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької поставить дві речі „Казку про Мару" і „Мандрівки серця", української поетеси Ліни Костенко. Вистава відбудеться в неділю, 21-го жовтня ц.р., о год. 3-ій по полудні в залі Фешен Інституту, при 277 Захід 27-ма вулиця. Постановка Л. Крушельницької, музика Ігоря Соневицького хореографія Роми Прийми Богачевської, Ольги Ковальчук-Івасівки, оформлення і костюми Марійки Шуст світло — Андрія Ганкевича.

Інж. М. Корчинський відзначений нагородою

Дітройт. — Інж. Михайло Корчинський, директор для розвитку сплавів у фірмі Юніон Карбайд, одержав нагороду Американського товариства металюргів (ASM).

Це товариство чи не найбільше товариство металюргів в світі, що охоплює понад 51,000 члена.

Нагороду вручив інж. Корчинському президент товариства на бенкеті з нагоди металюргічного конгресу, що відбувся тут в днях 15-21 вересня ц.р. Нагорода імені В. Г. Айзенмана, заслуженого основника товариства, відмічує визначні осяги в ділянці практичного примінення наукових здобутків у металюргійній промисловості. Вручаючи нагороду інж. Корчинському, президент товариства підкреслив його „блискучий вклад у розвиток технології та примінення другої генерації низько-легованих сталей підвищеної міцности".

Інж. М. Корчинський

Інж. Корчинський повернувся недавно із місячної поїздки по країнах Далекого Сходу, побувавши в Австралії, Індонезії, Сінгапурі, Маляйзії, Сіямі, Гонг Конгу і Тайвані.

В Австралії, на міжнародному конгресі металюргів в приміщеннях університету Вольонгонг біля Сіднею, він виголосив вступну доповідь на тему „Нові напрямні розвитку сталей підвищеної міцности".

Під час поїздки по країнах Далекого Сходу інж. Корчинський звертав особливу увагу на розвиток т. зв. міні-сталеварень. У відміну до традиційних сталеварень, де вихідним матеріялом є чавун, переплавлений із залізної руди у доменних печах, міні-сталеварні продукують сталь в дугових електричних печах. У них сировиною є або сталевий лом або багатий в залізо агломерат, що його одержується в процесі газової редукції залізної руди. Завдяки модерному устаткуванню, характеристичною прикметою міні-сталеварень є їх висока видайність. Для випродукування одної тонни сталі припадає у них менше чим дві трудогодини, тобто двічі, а то й тричі менше ніж у великих, повністю інтеґрованих, сталеварнях.

Дотепер міні-сталеварні заспокоювали потреби ринку, продукуючи самі прості види сталевих продуктів, як наприклад, прутки для арматури залізобетону. Тепер помітна тенденція перейти до продукції високоякісних сталей. Для цього мікролегування, тобто модифікація сталі малими додатками таких елементів як ванадій,

(Закінчення на ст. 4)

Влаштовують виставку в пошану сл. п. Патріярха Йосифа

Вашінґтон. — З нагоди 45-ої річниці проголошення самостійности Карпатської України відбудеться заходами Союзу Українських Філателістів і Нумізматів Америки в суботу 6-го жовтня від год. 10-ої до 6-ої вечора і в неділю, 7-го жовтня від год. 10-ої до 5-ої вечора, філателістична виставка-зустріч в Best Western Springfield Inn. 6550 Loisdale Court, Springfield, Va. 22150.

В рамках цієї виставки один відділ є присвячений філателістичним і пропам'ятним виданням у пошану сл. п. Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого зі збірок д-ра Роммана Смика.

Для мешканців Вашінґтону та околиці це небувала нагода оглянути чи не повну збірку філателістичних та пропам'ятних видань, включно з медалями та жетонами в пошану сл. п Патріярха Йосифа, що є виставлені на 28-ох таблицях та 4-ох ґабльотках.

Ближчі інформації можна отримати від Ігоря Процінського, тел.: (703) 978-2568.

К. Черненко намагається повернути СССР до сталінізму

Москва. — Совєтський лідер, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Константин Черненко, намагається повернути комуно-московську імперію до доби сталінізму та відродити партійну дисципліну, а з нею також переслідування й терор 30-их років, які він поставив, як приклад моделю до наслідування молодшому поколінню, — кажуть політичні спостерігачі й дипломати в Москві.

Під час свого виступу на пленумі Спілки совєтських письменників 73-річний хворий і нездібний виконувати свої функції Черненко заявив ледве чутним голосом, що письменники, артисти та взагалі мистці слова повинні частіше виводити силюети примірних комуністів з 30-их років, ставити за приклад їхню працю, їхні досягнення на усіх відтинках життя, одним словом повертатися до так званого „соціялістичного реалізму".

Як відомо, „соціялістичний реалізм" панував за доби диктатора Иосифа Дґуґашвілі Сталіна в культурній ділянці і до цього терміну мусіли пристосуватись усі культурні діячі, зокрема письменники і мистці, особливо ті, які не хотіли кінчати своїх останніх днів у сибірських тундрах, чи померти від каґебівської кулі в потилицю.

„Прихованого сталініста не тяжко розпізнати, якщо уважно слідкувати за способом його висловлювання, за його фразеологією", — писав колись югославський автор В. Димітрієвич у своїй праці „Чим зраджується сталініст". Ці слова цілком добре можна примінити тепер до старого сталінця К. Черненка, який належить до мало талановитих осіб, але хитрих, жадобних влади. Так принайменше думають про нього багато західніх аналітиків і знавців підсовєтської проблематики.

К. Черненко пригадав письменникам, що „соціялістичний реалізм" існував 50 років тому при заснуванні Спілки і його слід притримуватися сьогодні.

Совєтський лідер мріє ще також про віднову в літературі мілітарної тематики, яка, як кажуть, політичні спостерігачі, й так домінує в совєтській літературі, кіно, пресі тощо. Найцікавішим однак місцем у виступі хворого ґенсека є погрози тим, які критикують совєтську систему, спосіб життя, бо, мовляв, літератори повинні насвітлювати життя із штандпункту ідеології компартії і від неї не відступати ані на крок.

Виступ Черненка віддзеркалює нову еру повороту до твердої політичної лінії на відтинку літератури і мистецтва, яку Черненко висунув був ще в червні 1983 року за владування каґебіста Юрія Андропова. Жертвами цієї „лінії" стали між іншими директор московського театру Юрій Любімов і фільмовик Андрей Тарковскі, яким совєтська влада не дала можливости повороту до СССР. Іншої такої можливости не мали і продовжують жити в системі рабства.

В Манітобському університеті зростає програма славістики

Вінніпеґ, Ман. — В цьому році вписи на славістичному відділі Манітобського університету підійшли на 16 відсотків в порівнянні з 1983 роком, а на 45 відсотків в порівнянні з 1982 роком.

Відділ славістики на цьому університеті складається з трьох окремих секцій: української, російської та польської. На українську програму (мова, література, культура) вписалося 163 студенти (819 кредитованих годин), на російську (мова, література) вписалося 72 студенти (354 кредитовані години) і на польську (мова) — 20 студентів (30 кредитованих годин). На аспірантурі є 10 студентів — по п'ять в українській і російській програмі. Цьогорічні вписи, що досягли числа 255 студентів — найвищі в історії цього департаменту.

Українська програма в цьому році нараховує 14 курсів (з яких Вступний курс української мови має три секції), російська — теж 14 курсів, а польська — три курси. Повна програма української секції (включно аспірантурою) нараховує 30 курсів, російська — 23, а польська п'ять курсів. Ступінь маґістра можна здобути в українській і російській дисциплінах.

Деякі предмети з української секції славістичного відділу є частиною програми новоствореного Центру Українських Канадських Студій при православній Колеґії св. Андрея.

Завдяки зацікавленню поодиноких осіб та інституцій українська секція відділу славістики на Манітобському університеті диспонує сумою приблизно 4,000 долярів, призначених на нагороди, стипендії та досліди, які призначується студентам щорічно. Польська секція має 500-долярову, а російська 450-долярову стипендію. Остання відкрита і для студентів україністики, якщо російська секція не має відповідного кандидата на цю стипендію. Ряд стипендій студентам українiстики в цьому відділі було уділено Канадським Інститутом Українських Студій (Л. Демко, А. Шимків, Д. Фаркавець, А. Павловська, Н. Іван, А. Плехова і інші). Нагороди за високі оцінки одержали за останніх вісім років від Манітобського університету такі аспіранти в славістиці: В. Голм, Л. Демко, О. Дем'янчук, О. Павловська, А. Плехова і М. Фішман.

В минулому році департаментальні стипендії і нагороди в україністиці отримали студенти: А. Плехова, П. Залуцький, Я. Василюк, Л. Новак, Д. Лещук, М. Держко, В. Колодій, В. Круцько, М. Барвінська, Н. Буяр, Р. Розумний і С. Юрків.

Постійними викладачами на славістичному відділі є: д-р Наталія Апонюк (російська мова і література), затруднена в відділі частинно, бо одночасно вона є директором Центру Українських Канадських Студій при Колеґії св. Андрея; д-р Генріх Вібе (російська мова й література), д-р Іраїда Тарнавецька (мовознавство), д-р Мирослав Шкандрій (українська мова й література) і д-р Ярослав Розумний (українська література й культура). Крім них у відділі ще затруднені (на неповному штаті) лектори: Михаїл Фішман (російська мова й література), Данута Сьреба (російська мова), Анна Іловєцка (польська мова), Ярослава Кіташ (українська мова, курс позакемпусовий) й асистенти: Ярослав Василюк (українська мова) й Олександер Ґелвін (російська мова). Д-р Н. Апонюк у цьому році є на дослідчій відпустці. Від 1976 року головою славістичного відділу є д-р Ярослав Розумний.

В останніх роках програму навчання в Славістичному відділі Манітобського університету переорганізовано й доповнено курсами: Українська література і фільм, Вступ до української культури, Українські звичаї мітологія і інші. Зацікавлення українською мовою зокрема початковим і середнім курсом, на Манітобському університеті значно зросло.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ХОЧЕ МИРУ, — КАЖЕ Б. ҐРЕГЕМ

Ню Йорк. — „В Совєтському Союзі мене часто запитували пересічні громадяни про політику президента Роналда Реґена і я завжди підкреслював, що наш Президент хоче миру", — заявив євангелицький пастор Биллі Ґрегем, який недавно повернувся із своєї другої поїздки до СССР і в нюйоркському готелі Гилтон зустрівся з кореспондентами, щоб поділитися з ними своїми враженнями привезеними з-поза Залізної заслони.

Перед тим заки організатори дозволили кореспондентам ставити питання, пастор Б. Ґрегем склав коротку заяву, у якій він схарактеризував свою черговy поїздку до СССР, комуністичної країни, у якій мабуть з практичних і пропагандивних мотивів, відкриті церкви, головно в більших містах, й існує чимало релігійних громад, яким, однак, уряд законом забороняє розвивати будь-яку прицерковну діяльність чи друкувати посібники, навіть Біблію й молитовники.

Очевидно, він Ґрегем, який хоче і в майбутньому отримати дозвіл на відвідини тамошніх євангельських громад, не ганив совєтського уряду за переслідування Церков і вірних, а тільки легким натяком пригадував про ненормальності, які там існують і в очах західнього спостерігача видаються навіть дивними.

„Я не є спеціялістом від підсовєтських справ", — заявив Б. Ґрегем кореспондентам, — „але постараюся відповісти на ваші питання у рамках моїх спроможностей".

Про справу використовування його перебування совєтами для своєї пропаганди, пастор Б. Ґрегем тим разом сам сказав, що „виглядає, що я не давав причини до використовування моєї особи, бо совєтська преса відносно мало писала не тільки про мої проповіді, але й про перебування взагалі". Деякі газети характеризували Ґрегема, як „посланця миру". Про те, що американський пастор інтервеніював у совєтських властей у справі академіка Андрея Сахарова, жидівського активіста Анатолія Щаранського, зменшення числа еміґрантів, у совєтській пресі не згадували ні словом. Але коли кореспондент „Дейлі Нюз" запитав Ґреґема, що сказали йому совєтські речники, він відповів, що тут не місце про ці справи говорити і чи взагалі треба про це говорити публічно. Він тільки відмітив, що офіційні особи про ці проблеми мало говорять і вважають їх внутрішніми справами СССР.

Запитаний про теперішню передвиборчу кампанію в ЗСА і що він думає про кандидатів на президента, пастор Ґрегем відповів, що довга його відсутність не дала йому змоги зорієнтуватися докладно в ситуації, але з раніших спостережень знає, що економіка ЗСА в останніх трьох роках поправилась і це вказує, що Уряд зробив добру роботу на цьому відтинку.

А. ҐРОМИКО ЗАКЛИКАВ ЗСА ПОКАЗАТИ ДОБРУ ВОЛЮ

Ню Йорк. — Міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико нарешті виголосив довгоочікувану багатьма західніми дипломатами свою промову, на 39-ій сесії Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй в четвер, 27-го вересня ц.р., у якій він закликав Уряд З'єднаних Стейтів Америки показати добру волю і ділами засвідчити, що Америка дійсно хоче конструктивної співпраці, переговорів і діялогу із Совєтським Союзом й іншими соціялістичними країнами.

У 75-хвилинній промові А. Ґромико, йдучи по лінії совєтської давньої антиамериканської пропаґанди, приписав ЗСА усі гріхи світу кажучи, що всякі непорозуміння, напруження, льокальні війни і існуюча ситуація між державами від 1946 року, це все виникло на тлі „імперіялістичної і мілітаристської політики Америки".

Не зважаючи на його початковий гострий антиамериканський тон, політичні спостерігачі кажуть, що він не замкнув дверей для дальших евентуальних переговорів. Доказом цього може свідчити також його політична активність в Ню Йорку і Вашінґтоні, зустрічі з міністрами закордонних справ Китайської Народної Республіки, Нікараґуа, Бразилії, ЗСА, розмова з кандидатом на президента від Демократичної партії Волтером Мондейлом і поїздка до Вашінґтону на розмови з президентом Роналдом Реґеном.

На думку А. Ґромика Совєтський Союз хоче бачити зі сторони ЗСА діла, ан не слова. Виглядає, що ця тема була взагалі головним лейтмотивом його доповіді в ОН і він її буде продовжувати також у Вашінґтоні і при зустрічах з іншими політиками. Доказом деякої зміни у політиці СССР свідчить також виступ совєтського ґенесека Константина Черненка на парадному прийнятті в честь фінляндського прем'єр-міністра. Він, у противагу до раніших виступів, наприклад, на пленумі Спілки совєтських письменників, говорив про бажання СССР закріпити мир на землі і про потребу діялогу між державами. Крім того, він відмітив, що Совєтський Союз є готовий співпрацювати із західніми країнами, якщо вони дійсно цінитимуть таку співпрацю.

Ґромико під час свого виступу в ОН, не виключав відновлення переговорів у справі редукції міжконтинентальної нуклеарної зброї, але й тут він залишив за собою відкриту фірточку і заявляв, що перший крок в напрямі поліпшення відносин і започаткування переговорів, повинні зробити ЗСА, від яких, мовляв, й почалися ці перепони у переговорах.

У політичних колах сумніваються чи виступ Р. Реґена і А. Ґромика в ОН принесуть скорі результати, але початок для поліпшення відносин зроблено.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР австралійського уряду Роберт Говк признався, що члени його родини заживають наркотики, зокрема кокаїну і героїну, а його дочка народила дитину, в організм якої треба впорскувати наркотики з першого дня, бо організм обидвох, матері і дитини, був насичений згаданою отрутою. Дружина прем'єра Гейзель Гок, призналася під час розмови з кореспондентами, що її молодша дочка і зять мають проблему з наркотиками і тепер перебувають на лікуванні в одному із шпиталів. Крім того вона відмітила, що причиною душевного пригноблення її мужа є те, що він довідався про ці справи відносно недавно.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ТАЙВАНСЬКОГО уряду Ю Куо-гва закликав китайців в Гонґ Конґу не приймати китайської комуністичної влади, яка постепенно перебиратиме керівництво містом згідно з підписаним договором з Великобританією, що остаточно передасть Гонґ Конґ китайцям в 1997 році. Він при тому обіцяв усім китайцям, які захочуть переселитись тепер чи пізніше на Тайван, всяку допомогу, включно з фінансовою і приділом помешкань. Тайванський уряд, через свої радіостанції, завжди закликає китайців на материку і в Гонґ Конґу вести дальше всякими доступними їм засобами боротьбу з комунізмом і пекінськими диктаторами. Тайванський уряд ще й досі вважає пекінських лідерів самозванцями, диктаторами, вбивцями та екзекуторами власного народу.

В КІНЦІ ЦЬОГО ТИЖНЯ, тобто, 29-го і 30-го вересня, Північна Корея, зглядно її Червоний Хрест, передасть Червоному Хрестові в Південній Кореї більшу кількість харчів, медикаментів, будівельних матеріялів, одягу та інших речей для поводян на півдні. Речники південнокорейського Червоного Хреста заявили, що вони мають намір подбати про безпечний довіз речей до місць призначення і висловити формальну подяку братам з півночі за їхню допомогу і братерський жест. Південна Корея, як відомо, потерпіла від непам'ятних тропікальних дощів, які спричинились до виливу багатьох рік і річок. Втрати обраховують на кількадесять мільйонів долярів.

ЛІДЕР ЛИВАНСЬКИХ ДРУЗІВ Валід Джумблят в розмові з кореспондентами заявив, що З'єднані Стейти Америки мусять змінити свою політику на Близькому Сході, бо в противному випадку ніщо не зможе захоронити їх інсталяцій в Ливані чи інших арабських країнах. Нові самовбивчі атентати будуть продовжуватись, — заявив Джумблят, — бо араби не бачать жадної користи з американської присутности в цій частині світу, навпаки, вони вірять, що за плечима ізраїльської войовничої політики стоїть Вашінґтон. „У принципі, — сказав Джумблят, — ми засудили бомбові замахи, але ЗСА мусять здати собі справу, що жадні загороди не збережуть їхніх амбасад, якщо вони будуть продовжувати йти дотеперішніми шляхами у політиці".

ІЄРАРХІЯ ПОЛЬСЬКОЇ Римо-Католицької Церкви схвалила плян приватної допомоги для індивідуальних господарств, які не користуються державною допомогою. Для цієї цілі Церква покликала до життя окрему установу, яка, за дозволом уряду прем'єр-міністра Войцєха Ярузельского, буде збирати фонди, переважно за кордоном, для допомоги селянам з метою модернізації сільського господарстава в Польщі, яке повинно давати більше продукції. У противагу до інших східньоевропейських комуністичних країн, Польща все ще має 3,3 мільйона господарств у приватних руках, тобто 75 відсотків орної землі є приватною власністю поляків, які не мають можливости і змоги її належно управляти чи змодернізувати свої господарства. Президент Роналд Реґен закликав Конгрес минулого місяця уділити для цієї католицької організації принаймні 10 мільйонів долярів одноразової допомоги.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ одобрила компромісовий законопроєкт, приймаючи суму 297 більйонів дол., як оборонний бюджет на 1985 рік. Сенат має ухвалити свою версію. Законопроєкт включає різні озброєневі проєкти Пентаґону, але передбачує він лише 7 відсотків збільшення оборонного бюджету, а не 13 відсотків, як цього домагалася Адміністрація президента Роналда Реґена.

НЕСПРАВНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ розвідки уважають урядові чинники за причину останньої трагедії в Бейруті. Промовляючи на Бовлінг Ґрін стейтовому університеті, президент Роналд Реґен заявив, що „попередні адміністрації є відповідальними за неміч і несправність американської розвідки за кордоном". Демократичний кандидат на президента Волтер Мондейл критикує гостро президента Реґена за його „занедбання американської закордонної розвідки" для охорони американських амбасад і консулятів, загрожених тепер міжнародним тероризмом.

ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ негрів в числі 14 осіб повернулась з 10-денних гостинних відвідин до Ізраїля та коментує дуже позитивно економічно-господарський і політично-суспільний розвиток ізраїльської держави. Ціллю місії було покращати негритянсько-жидівські відносини в Америці, які на думку обох сторін погіршилися останніми часами з огляду на „недовір'я, непоінформованість і брак постійних контактів".

У ВАШІНҐТОНІ КОНҐРЕС ухвалив новий закон про потребу гострішої перестороги на цигаретних пачках, про те, що „курення є серйозною небезпекою для здоров'я". Чотири різні варіянти осторогі мають черґуватись на пачках цигаретів.

ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКИЙ консулят в Ню Йорку був поважно пошкоджений, коли на сходах 33-поверхової будівлі в Мангеттені стався сильний вибух, від якого розвалилися дві стіни. Вибух цей трапився у середу, 26-го вересня, в 12.23 год. вночі на 12-му поверсі, де міститься південноафриканський консулят. Під час вибуху в будинку знаходилося 20 робітників, проте, ніхто з них не був пошкоджений. Агентство Ассошієйтед Пресс повідомляє, що кілька хвилин після вибуху воно отримало записане на плівку повідомлення, наговорене голосом людини зі сильним акцентом, про те, що стався вибух, за який відповідальність беруть на себе особи, що боряться, мовляв, проти „американського імперіялізму і расизму".

НАУКОВЦІ ЗНАЙШЛИ минулого літа під час розкопок в басейні Вінд Ривер, Вайомінг скам'янілі залишки 65 ссавців, ящірок й жаб та затверділі яєчка з-перед 50 мільйонів років. Науковці Ленард Криштальський Карнеґського музею історії природи та Ричард Стуцький, які займалися цими розкопками, заявили, що знайдені ними залишки невідомих досі тварин дадуть змогу дослідити походження сотворінь сучасного часу, і назвали свої знахідки „найліпшими 50-мільйонними віком золотими копальнями стародавніх скам'янілих залишків, які будь-коли знайдено".

МІНІСТРИ ФІНАНСІВ деяких країн висловили думку, що, не дивлячись на оптимістичні заяви президента Роналда Реґена, про зростання добробуту в світовому маштабі, вони вважають, що „непевність захмарює майбутній курс 'видужання' економіки". Міністри ці, а зокрема італійський і арґентинський, затурбовані тим, що високий відсоток на позичках в американських банках може сповільнити розвиток світової економіки. Наприклад, Джіованні Ґорія, італійський міністер фінансів, пророкує, що „нормальна й поміркована рецесія може знову початися в 1986 році".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Об'єднані Нації — без керми і вітрил

У минулому тижні розпочала свої наради 39-та з черги Генеральна асамблея Об'єднаних Націй. На її черзі нарад стоять 142 справи, одна від другої важливіша, а всі приречені на те, що будуть перемелювати їх без жадного хісна для тієї основної мети, задля якої покликано в життя ту найвищу міжнародну установу, для справи миру. Чартер ОН підписано первісно 26-го червня 1945 року, безпосередньо після закінчення Другої світової війни, та остаточно 15-го жовтня 1945 року і тоді членами основниками ОН були 51 країн.

Від того часу Об'єднані Нації розрослись до нинішнього дня — до 158 членських країн, з яких кожна має один голос: і така країна, як Люксембурґ, що має 400,000 мешканців на просторі кругло 1,000 квадратових миль, і З'єднані Стейти зі своїми кругло 240 мільйонами населення. Ця супердемократична рівність членства, поруч із розростом ОН, поруч із правом „вето" Совєтського Союзу на раді Безпеки, як одної із п'яти держав, засновників ОН, звели реальну вартість ОН до нуля. Об'єднані Нації не мають свого війська, але можуть покликати до життя міжнародне військо, як це вже не раз бувало. І не у відсутності власного війська слабість ОН, а в повній затраті свого морального авторитету. Ніхто у світі не рахується з постановами Ради Безпеки ОН чи й Генеральної Асамблеї. Об'єднані Нації не всилі реально, практично, розв'язати ні одної сучасної наболілої міжнародної проблеми: грецько-турецького спору за Кипр, ситуації на Близькому Сході, ситуації у Центральній Америці, викорінення міжнародної торгівлі наркотиками, ані тим паче закріплення у світі миру і запевнення народам свободи, що було найпершим завданням ОН згідно з їх чартером.

Коли з-посеред 158 членських країн ОН викристалізувалися три головні групи: 1) вільний світ; 2) СССР із сателітськими країнами і 3) так звані невтральні країни, більшість з яких стали насправді також совєтськими сателітами, залежними від фінансової допомоги СССР і достави зброї, — то величезний апарат ОН став тільки назверхньої декорацією. Єдине практичне значення ОН — це можливість стрічатися у їхній головній квартирі в Ню Йорку дипломатам з усього світу з нагоди саме отаких Генеральних Асамблей.

Цього року — як можна було спостерігати на екранах телевізорів — велика заля пленарних засідань Об'єднаних Націй була вщерть повна. З'їхались представники буквально всіх 158 членських країн із численними делеґаціями. Причина ясна і проста: міжнародне напруження, яке стало наслідком поганих американсько-совєтських відносин. Вістка, що кремлівські володарі прийняли запрошення від президента Реґена прибути до Білого дому на нараду і приїзд до ЗСА міністра закордонних справ СССР Андрея Ґромика, який з уваги на хворобу „президента" Черненка та його анальфабетизм у справах закордонної політики здобув собі в Москві найперший голос, зелектризувала міжнародний політичний світ і зробила теперішню Генеральну Асамблею атракційною. Не з уваги на згадане число 142-ох справ на денному порядку, а з уваги на присутність Андрея Ґромика і виступ американського президента Роналда Реґена виповнилася заля ОН.

Півгодинна промова Реґена виголошена в понеділок 24-го вересня 1984 року, — це його черговий ораторський шедевр. Маючи на увазі загальний настрій у союзницьких з Америкою західньоевропейських країнах та в американському суспільстві, — Реґен відкинув будь-які дразливі справи й гострі вислови і виголосив примирливий заклик до СССР — приступити до переговорів. Якщо, — казав він, — не можна буде зразу вирішити дискутовані справи, то треба буде раз-у-раз, безперервно нараджуватися і мирно всі спірні справи ладнати. Він звернувся і до ОН із закликом розв'язувати всі існуючі міжнародні конфлікти мирними способами. Ввесь зміст і тон промови Реґена був рішучим запереченням закидів на його адресу збоку його виборчих суперників демократів, наче він веде загрозливу для миру політику. Реґен заявив: „Стоячи на цьому подіюмі бачу перед собою представників Совєтського Союзу, а кілька крісел від нього представників З'єднаних Стейтів Америки. Треба ту віддаль звузити". Андрей Ґромико сидів увесь час із кам'яним обличчям, нагадуючи музей воскових фіґур у Лондоні й Парижі. Сотні присутніх оплескували Реґена, але Ґромико і його „соратники" не рушилися.

Ярослав Курдидик

ЕТІОПІЯ НА РОЗДОРІЖЖІ — МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ

Останнє, ще й досі не вияснене повністю, таємниче заміновування Червоного моря, пригадали громадській думці, яким стратегічно важливим є „Ріг Африки", або, як його звикли називати — „вітальні морські ворота світу".

Відсепарований Ріг Африки від найбагатших нафтових родовищ Арабського півострова Червоним морем і затокою Адену, і щойно тепер після їх замінування, у світі починають собі усвідомлювати, яке вагоме, в однаковій мірі економічно-комерційне, як і стратегічне, значення криє в собі цей близькосхідній обшир.

Крізь цей район мусить переплисти більшість дуже важливих нафтових суден для Західньої Европи, щоб осягнути свою основну мету — Суезький канал. Мілітарні плянувальники в обидвох столицях світових надпотуг — Вашінгтоні і Москві, розуміють повністю, що об'їзд „Рогу Африки" являє з себе „основну цівницю", крізь яку нафта з Близького Сходу мусить пробитися до Західньої Европи. І тому теж обидві суперпотуги, ЗСА і СССР, намагаються, кожна на свій окремий лад, впливати на політично-стратегічне формування цього району.

Давніше інші країни робили це саме. Якраз на початку цього сторіччя Великобританія, Франція та Італія намагалися створити і забезпечити собі своєрідні причілки в цьому обширі, щоб звідтіля пильнувати своїх стратегічних інтересів. Після найрізновидніших політичних комплікацій, що тривали майже повне сторіччя, спочатку Італія, потім Британія, а на кінці Франція зреклися своїх колоніяльних позицій; у висліді створились тут Сомалія, Джібітті, і визнано Етіопію, як тоді існуючу незалежну державу.

Без огляду на національні окремішності різних тутешніх народів, кордони поміж країнами в цьому червономорському обширі були, подібно як і в решті Африки, поперетинані і поперемішувані у колишньому колоніяльному періоді; багато сомалійців, які живуть в Етіопії, Кенії і Джібутті, опинилися поза Сомалією. Намагання об'єднати всіх сомалійців разом під одним прапором створили в цьому районі причини для постійних зривів і зударів.

В 1977 році збройні сили Сомалії намагалися відбити від Етіопії (Абісинії) і перебрати контролю над пустельною територією Оґаден, використовуючи урядову нестабільність, яка постала після детронізації імператора Гайлє Селясіє.

Як і можна було сподівати, використовуючи слабість Етіопії, совєти запропонували їй всебічну допомогу особливо — збройну, в сумі двох більйонів долярів, а також постаралися перекинути до Етіопії 16,000 наємних вояків з Куби. Згодом виявилося, що, відкинувши сомальців до їхніх попередніх старих кордонів, витворилася нова криза. Понад 800,000 людей зрушилися з місць їхнього постійного поселення і створили нову повінь втікачів, якими тепер змушені опікуватися Об'єднані Нації.

До політичної флюктивности і дестабілізації долучилися ще інші фактори. Найперше, — арабський світ намагається перейняти в червономорському обширі ініціятиву, устабілізовуючи його своїми економічними ресурсами. Це діється при повній підтримці Заходу.

Етіопія — одна з бідних країн світу. Вона перенесла вже в цьому столітті дві війни, сецесію в Еритреї і Тиґрі, продовжує ще тепер дальшу пограничну війну зі Сомалією. Має вона в себе, хоч меншої міри постійні заколоти, які кожної хвилини можуть перетворитися у поважне повстання. Країна переживає вже третій рік підряд велику посуху, а з нею й — голод і економічну руїну.

Проте Етіопія має щось, чого не мають інші сусіди, — добре відносно вивінувану і модерно вишколену 150-тисячну армію і 200,000 резервістів. Тому, що монархію знесено ще у 1974 році, а її імператор Гайлє Селясіє був дуже близьким союзником ЗСА, теперішній етіопський мілітарний диктатор, полковник Манеґітсу Гайлє Маріям, разом зі своєю „хунтою", проголосив, на „злість" Америці, що в Етіопії буде встановлена офіційно комуністична партія.

У зв'язку з останніми подіями, що заіснували в Етіопії, можна прочитати в статтях міжнародних аналітиків, що, мовляв, Етіопія стала тепер перед дилемою, по чиєму боці їй тепер определітися у її майбутніх спілкуваннях? На цю тему написано чимало, але на основі зізнань кількох молодих старшин, які здезертирували з етіопської армії, виходить, що скорше чи пізніше Манеґітсу поступить так, як це зробив кому десять років Єгипет, тобто, — викине з країни всіх совєтських „дорадників", бо прийде до переконання, що самими (та й то щораз скупішими) доставами совєтської зброї він не зможе нагодувати зовсім зубожілого населення.

На підставі цих вісток можна сподіватися, що вже у недалекому часі наступить в Етіопії зміна і теперішні „свіжо спечені" комуністичні диктатори звернуться до Заходу, тобто, до ЗСА, про допомогу, бо тільки Америка може вивести Етіопію із роздоріжжя злиднів і неспокоїв, указавши їй шлях — що йти слід таки зі Заходом, а не зі Сходом.

ПРО ЦЕ І ТЕ.

Про клопоти пана Міттерана

Коли приїжджаєте до Парижу, в тих перших осінніх днях, чуєте постійно дві теми у розмовах та наріканнях парижан. Перша — це неймовірний холод, якого у вересні не було тут від сто років, друга — це Міттеран і його невдачі як президента Франції. І одне і друге для французів є несподіванкою.

Коли на холод і дощову погоду можуть усі досхочу нарікати, але не можна нічого в тому змінити, так на політичну ситуацію можна впливати і це французи роблять на кожному кроці.

Як воно і не дивно, але цей, здавалось, перед двома-трьома роками улюблений всіми президент, тепер попав у неласку не лише пересічного громадянина але і своїх ще недавно найкращих політичних співробітників — французьких комуністів.

Саме, коли пишемо ці рядки в Парижі відбувається дводенне комуністичне зібрання призначене для широкої публіки. Слухаємо промов їхніх лідерів і не віримо вухам — стільки в них критики, а то і одвертого невдоволення із політики Міттерана. Кажуть добре поінформовані аналітики політичного життя, що ця одверта критика і уступлення із постів у кабінеті після зміни прем'єр-міністра, приходить з наказу Москви.

Програ комуністичної партії у виборах до Европейського парляменту була така велика, що краще тепер їм взагалі стануть осторонь і критикувати, як бути співтоваришами соціялістів та співвинними невдач їхнього провідника. А цих невдач має Міттеран щораз більше. Фінансова криза у Франції ніяк не зменшилася від часу його провідництва — а ставала щораз більшою. Безробіття росте — а не маліє, а податки накладені урядом на середню та вищу верству населення — не допомагають у покритті боргів держави. У висліді, сьогодні знову підвищили ціни на ґазоліну та заповідають дальшу підвишку, хоча нам вони вже тепер видаються дуже поважні (1 ґальон — 2.50 доляра).

Не допомагало французам у їхній критиці президента та його уряду теж почуття, що американський доляр постійно йде вгору, і треба на нього мати щораз більше франків.

При тому щойно розпочалась шкільна наука, а з тим у пам'яті усіх відсвіжилися протести проти шкільної реформи Міттерана і марш одного мільйона невдоволених батьків та учителів вулицями Парижу. І хоча у висліді тих протестів Міттеран реформу шкільництва задержав, більшість учителів, що ще так недавно підтримувала соціялістичну партію — сьогодні переходять до крайнього правого крила. Не ведеться Міттеранові також на зовнішньому відтинку. Його дуже загадочна поїздка до Марокко, в останніх днях, зовсім не поправила неприємної для Франції ситуації, що Марокко увійшло у порозуміння з Лівією і не хоче стати по стороні Франції у конфлікті з приводу інвазії Лівії до Чаду.

Одним словом — де б не поглянути — соціялістичний уряд, а зокрема президент мають невдачі, а пересічний громадянин це бачить та — не без слушности — нарікає.

Коли Міттеран перебрав владу перед трьома роками, захоплені французи вітали його всюди червоним рожами, і червона рожа в його руці була при кожній публічній оказії. Сьогодні змінений, немов погаслий на обличчі, Міттеран вже не виступає з рожею, ані ніхто йому її не підносить. Та й на його привітання менше чути оплесків, як невдоволених вигуків.

О—КА

В Качмар

У ПОШАНУ УКРАЇНСЬКОМУ ДІВОЧОМУ ІНСТИТУТОВІ У ПЕРЕМИШЛІ

Премишль — це одне з найстарших українських міст, колись столиця окремого українського князівства, а пізніше — центр українського церковного, культурного життя, і в найновіші часи — господарського життя. Покійний проф. Богдан Загайкевич, ревний дослідник Перемишля та його древньої старовини, з посвятою редагуючи збірник статтей про Перемишль і його довкілля, дав заголовок оцій монументальній книзі „Перемишль — західній бастіон України"! І це вірний заголовок. Адже ж Перемишль насправді був фортецею — бастіоном українського церковного й національного життя на західньому українському пограниччі, та цілі сторіччя успішно відбивав і зупиняв польський денаціоналізаційний наступ. Змаг за збереження українського обличчя Перемишля триває від непам'ятних часів поміж українцями і поляками. Оте старе княже місто відображує межові історичні дати в житті нашої Церкви та народу за Володимира Великого, в Перемишлі було засновано перше єпископство для нашої Церкви! Це важливої ваги історичний факт, бо з цією подією зв'язана провідна роля у розвитку християнства в Русі-Україні.

За часів святих Кирила і Методія Перемишль був центром формування християнства в отій частині слов'янства Західньої Европи. Оте наше древнє місто було тоді найвищою релігійною установою — Єпископством нашої Церкви. У парі із цим владиче місто Перемишль було виразником усіх наших національних прагнень. Попри всі тодішні лихоліття, на які дуже багата історія українських земель, а втім і всі нищівні навали різних наїзників-окупантів із усіх усюдів, Перемишль стоїть. Маю на думці — стоїть катедра наших українських Владик, хоч під цю пору господарюють у ній польські монахи кармеліти. Владича палата теж стоїть, хоч сучасні польські окупанти примістили в ній „музеум зємі Пшемискєй" і „Товажиство пшияцюл наук", а з горішньої фронтової фасади усунено віковий герб Владик Перемиської епархії. А проте, всі оті історичні свідки, як катедра Св. Івана Хрестителя, палата наших Владик, Церква Отців Василіян на Засянні, з якої зрізано хрест на бані, промовисто стверджують нашу релігійно-національну ідентичність. Вони пророчисто документують українське минуле в Перемишлі та складне життя-буття нашої Церкви і народу на західніх окраїнах Руси-України.

Так отже Перемишль — це історія безугавної боротьби нашого народу над Сяном за український характер цього ключового міста України. Рідні брати Перемишля на тому прикордонні Ярослав і Сянік теж борються за національний характер українського Посяння. Перемишль побудований на обох берегах ріки Сяну.

У побудові Перемишля немає нічого штучного. Ріка Сян, а на одному боці Княжий Замок і Татарська гора, а по другому, на т. зв. Засянні — Липовиця і Винна гора. Це природні границі забезпечення міста, які австрійська монархія уже в нашому сторіччі використала, як твердиню перед московськими військами в 1914 році.

Від 1340 року Перемишль був майже шість сторіч під ворожим пануванням.

Одначе, не зважаючи на всі лихоліття, Перемишль жив і творив свої національні і цінні вартості на всіх ділянках життя. Існує бо якась непоборна сила в отому нашому Перемишлі, який завжди відроджується з руїн і нищення, неначе отой птах — античний фенікс! І хоч це місто далеко від матері Києва, як центру України, то воно гідно відстоювало право українського народу на всю Посянську землю. Треба на цьому місці наголосити і підкреслити, що велику ролю в історичному минулому Перемишля і цілого Посяння відіграла наша Церква! Історики відмічують символічний факт, що митру Перемиських Владик перероблено з королівської корони Романовичів.

У результаті воєнних дій і повоєнних договорів поміж Москвою і Людовою Польщею, Перемишль і перемиську землю насильно відтято від українського материка. У 1939 році в Перемишлі жило 8,278 українців, а в Перемиському повіті 71,582. На жаль, немає новішої статистики, а вона для нас застрашлива. Примусове переселення українців з Перемищини, змінило обличчя цієї нашої землі. Людова комуністична Польща намагається з куди більшим завзяттям, як колишні ендеки, викреслити Перемишль з історії України. Нетерпимість поляків до українців у Перемишлі та Перемищині — безприкладна! Наші церкви поруйновані, багато замінено на латинські або на „автокефалічні польські православні „костьоли". У 1939 році на Перемищині було 514 наших церков, з того 311 храмів, які були зкваліфіковані, як пам'ятки архітектурної вартости. У польських музеях є понад 1,400 наших

(Закінчення на ст. 3)

Фільмувати у Києві — заборонено!

Найповажніший американський журнал „Таймс" подав у числі з 17-го вересня таку новинку: Совєтський Союз, після довгих років переговорів, погодився на те, щоб американські телевізійні сітки фільмували у Совєтському Союзі репортажі про життя в СССР, про совєтську економіку, про життя мусулманських меншин, про те як совєтські громадяни бачать ЗСА тощо.

Совєтські лідери правдоподібно ставлять ставку на те, каже „Таймс", що американські журналісти телевізійних сіток дадуть більш прихильну картину Совєтського Союзу, як це робить Уряд президента Реґена.

Але, — каже „Таймс", — совєти поставили деякі обмеження: Не можна мати інтерв'ю з Андреєм Сахаровим, не можна їхати і фільмувати у Києві, не можна фільмувати летовищ і не можна фільмувати з великої висоти.

Заборона американським телевізійним групам відвідати Київ є незвичайно вимовним доказом тотального поневолення великого українського народу. Ця заборона є дуже вимовним доказом зусилля Москви держати Україну у повнішій ізоляції від зовнішнього світу, заходів Москви, щоб вільний світ не відкрив і не освідомив собі повних розмірів злочинів Москви проти українського народу та страху Москви, щоб західній світ не усвідомив собі, що Україна є Ахіллевою п'ятою московської імперії і ключем до її ліквідації.

Нашим обов'язком у вільному світі є дати цій забороні фільмувати у Києві якнайбільший розголос і всіми можливими засобами інформувати у зв'язку з тією забороною про брутальне поневолення України та про справжнє обличчя останньої у світі імперії — Москви.

Я. Татомир

А. Власенко-Бойцун

ПАНОРАМА УКРАЇНИ 1984

V.

Мої внуки і я використали цей вільний час, щоб відшукати дім прадідів Чубатих, що в XIX столітті жили при вулиці Чубатівській, яка згодом називалась Сенькевича, а тепр ім. Соломії Крушельницької. Знаючи, що дім був недалеко залізничого шляху, ми подались у напрямі залізничної станції, звідкіля приїхали до готелю. Мої хлопці, одначе, запримітили, що за нами слідкує якийсь чоловік у бронзовому плащі з парасолькою. Ми стали, щоб нарадитись і я послала дітей, щоб вони купили собі морозиво в кіоску, який ми раніше минули, а я присіла на лавці, щоб обсервувати нашого „охоронителя". Розглядаючись довкола, я бачила в далечині міст, що проходив верхом над вулицею, при якій я сиділа. Міст виглядав мені знайомим. І нараз я пригадала собі, що колись мама показувала мені цей міст і повторяла: „Колєйка, тато приїде". Я почала рахувати роки. Мені було три роки, коли мама з дітьми жила в тети Кліми, невже ж я можу пам'ятати?

Коли хлопці вернулись, я сказала їм, що я вже знаю, де шукати наш дім, але спершу треба позбутись хоронителя і ми вирішили перейти бульваром Карла Маркса, куди тернопільчани приходять для відпочинку і дозвілля. Там можна буде його позбутись. Так ми і зробили, а через годину я вже була біля моста та запитала в старенької жінки, що сиділа під хатою, чи вона знає, де жила вдова о. Юрія Куницького. А вона вказала пальцем: „Там, на розі вулиці, що її тепер називають Чехова, але їмость вже дано померла". Я подякувала їй і побігла глянути на дім, чи цей, чи другий? Я перейшла вулицю і глянула. Міст був зовсім близько. Оглянувшись довкола, не бачила нікого. Почала фотографувати хату. Зробивши кілька світлин, я вийшла на вулицю Крушельницької і побачила, що, одним хідником іде чоловік у бронзовому плащі, а — другим мої внуки, я голосно запитала їх: „Куди ж ви ходили"? І перейшовши вулицю, пішла за ними. Тепер ми йшли за нашим „хоронителем", що випередив нас по другому боці вулиці, минаючи вулицю Чехова. Я показала внукам дім їхніх предків, але не дозволила знову фотографувати, а радше прийти сюди по полудні. Ми вернулись до готелю і чимало здивувались, що наш хоронитель уже сидів на фотелі та ніби всміхався до нас.

Цього ж вечора товариство „Україна" в Тернополі запросило нашу групу та дві канадські групи на вечерю до гарного клюбу за містом. Вечеря була дуже смачна як і все тернопільське харчування, а хліб найсмачніший у світі, згідно з приповідкою — „На Поділлю — хліб на хміллю", бо в давнину хмелеві шишки вживано для аромату і росту печива, як дріжджі. А їжа була дуже добра. Опісля колгоспниці вийшли в гарних синіх жупанах із золотими колосками. Хоч втомлені співали пісень, жартували, показували вечорниці, які колись за панських часів були серед темних, неосвічених селян, протиставляючи теперішньому „щасливому і заможньому радянському життю". Лиця в них — утомлені, напевно всі вони хотіли б радше відпочити в неділеньку святу, але ж мусять забавляти американських гостей і ввічливо всміхатись... Виїхали ми з колгоспу невеселі, в порівнянні з вигідним американським життям, вони бідні, дуже бідні, хоч яка багата наша земля.

У готелі „Тернопіль" дожидала мене нежданa несподіванка. На мене чекала дослівно цілий день, односельчанка, мила Антося, колись у 1930-их роках гарненька дівчина, що виступала в аматорських представленнях „Просвіти" у селі Волнців, де була молочна станиця „Маслосоюзу" і де мій покійний батько був останнім священником. Тепер уже немає старинного села Волцнів, немає приходства, побудованого це в XVII столітті. Церква закрита, а Народний дім, що його збудовано в 1936 році став комсомольським клюбом. Навіть назва села зникла. Воно називається тепер Заріччя, бо лежить за річкою Стрийєм по лівому боці річки, а Жидачів — по правому, тепер колишній Волцнів — передмістя Жидачева.

Ми говорили і говорили до півночі: про всіх і про все. Вона виїхала раненько, щоб мене зустріти, бо довідалась, що буду в Тернополі від когось, що зустрічав свою рідню у Львові. Вона йшла пішки на станцію і їхала зі Стрия до Тернополя, а це велика дорога для 70-ти літньої жінки, але вона хотіла мене бачити, розказати як били мого батька, як умирала моя мати...

Вкінці я сказала їй, що маю два прохання: чи вона не могла б зайнятись поставленням пам'ятника на могилі мого батька і матері. А вона сказала: „Ми поставили пам'ятник" давно і кожного року, коли приїжджає до нас священик, то править панахиду найперше за отця Власенка, а потім за вашу маму і всіх, що тоді померли". Я тридцять літ журилась як поставити хрест на могилі моїх батьків. А ця жінка приїхала, щоб сказати мені: „Ми поставили давно"!

І ще, і ще я дякувала їй за таку велику прислугу і просила відшукати і зберігати щоденник моєї мами і може ще віднайти родинну біблію з генеалогією моїх предків. Моя подорож на Україну показала мені ще раз великодушність і культуру мого народу, що пам'ятав тих, хто дбав і любив найменшого брата.

(Продовження буде)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Висвятили священика

26-го серпня ц. р. був знаменний день в українській католицькій церкві Різдва Пречистої Діви Марії в Лос-Анджелесі, як і для громади, бо в цей день відправив свою першу Богослужбу отець Ярослав Тростянецький. Може, ця подія не була б такою цікавою і перейшла б в будні, тільки замаркована в церковній хроніці, але о. Ярослав довгі роки був відомий в нашій громаді як приватна особа, підприємець власної висилкової агенції, член наших визначних організацій і як активний працівник в громаді, ба навіть актор в місцевому театрі, режисером якого був вже покійний талановитий актор-поет Б. Ґрінвальд.

Його покликання до священичого чину датується з хвилиною, коли о. Я. Тростянецький поїхав з туристами до Св, Землі, де ходив слідами життя Ісуса Христа. Ця прогулька зробила таке велике враження, що відтоді тягнуться роки наполегливих студій в парі з працею на щоденний прожиток у його підприємстві.

Після успішних студій о. Ярослав був висвячений на диякона, яким він був в українській католицькій церкві в Лос Анджелесі пару років, продовжуючи навчання, яке увінчалося успіхом, бо 17-го червня ц. р. Владика Іннокентій Лотоцький в Чикаґо висвятив о. диякона Ярослава Тростянецького на священика.

В той день Богослужби церква Пречистої Діви Марії була переповнена. Було два священика римо-католицького обряду, які студіювали довги роки з о. Ярославом богословію. Сама відправа була дуже врочиста.

При вході до церкви вітали о. Ярослава хлібом і сіллю; від Братства вітав д-р Білоскурський, від Сестрицтва—Ета Джексон, але найбільш зворушливо випав привіт малої п'ятирічної Катрусі Макух. Вона промовила його голосно, виразно і тепло. Її слова котилися, як дорогоцінні, круглі перли. Мова без жадного акценту. Це і доказує нам всім, що можуть зробити батьки і як навчити свою дитину, коли схочуть.

Після відправи вірні створили довгу чергу, щоб підійти до престолу, де о. Ярослав по черзі кожного благословив.

По закінченні церковних відправ відбувся обід в Українському Культурному Осередку, де заля була прибрана квітами і відповідними вітальними написами. Рідні, приятелі й знайомі своєю присутністю дали признання для о. Ярослава Тростянецького, який доказав нам, що може здобути в своєму житті людина, послідовною працею, охотою і ентузіязмом для обраної мети. Як може змінити цілий хід своїх буднів, не зважаючи на пережиті роки і слабе здоров'я.

Отець Ярослав Тростянецький дістав призначену йому парохію в Аризоні й, як тільки там скінчать будову церковці, виїде з Лос Анджелесу на свій новий осідок. Всі ми в громаді бажаємо о. Ярославові багато успіхів, як і задоволення на новій ним обраній дорозі.

О. М.

У пошану...

(Продовження зі стор. 2-ої)

ікон, і їхнє майбутнє — невідоме.

Вже в 1945 році поляки змінили назви різних українських церков і світських товариств на польські. І так катедра Св. Івана Хрестителя тепер — костьол Отців Кармелітів; Український Дівочий Інститут — тепер це „Технікум інвалідек і дом дзєцка", жіноча гімназія — це тепер „Превенторіюм для дзєці"; Мужеський інститут — це „дом дзєцка" при вул. Баштовій; Бурса Св. Миколая — це „Дом ренцістуф", Українська Духовна Семінарія — це „Студіюм научицєльскє" та „Інтернат фельчеруф"; Українська мужеська гімназія — це „Ліцеум ґастрономічне"; Греко-католицька Капітула — це „Технікум аналітикуф і фармацевтуф", у нашій єпископській палаті приміщено: „Музеум зємі Пшемискей" і „Товажиство пшияцюл наук". В колишньому українському Народному Домі приміщено з „ласки" урядове Українське Суспільно-Культурне Товариство, до речі єдине українське товариство. Церкву Отців Василіян на Засянні, з бані якої усунено хрест, замінено на „Архівум воєвудства Пшемиськеґо".

Земляцтво „Перемищина відзначатиме в днях 29 - 30-го вересня 1984 року на оселі Союзівка в Кергонксоні, Н.Й., сторіччя Українського Дівочого Інституту в Перемишлі. Іван Матківський у своїй брошурі п.н. „Інститут для дівчат в Перемишлі" докладно і в хронологічному порядку переповідає історію оснування і росту тієї цінної української установи в Перемишлі, яка прославила цілу Галицьку Русь-Україну. Аджеж це була тоді — в тому часі – єдина й перша середня жіноча школа з українською мовою навчання. Її основано та вдержувано приватними фондами. Шляхетною спонукою до оснування Інституту була журба про освіту нашого жіноцтва. А надхненником цієї великої ідеї був о. Лев Кордасевич, крилошанин і кустос Перемиської Капітули — Крилосу.

У глибокій застанові над питанням нашої в XIX сторіччі національної слабосильности, дійшов о. Л. Кордасевич до правильного висновку, що найважливішою причиною нашого лиха була недостача жіноцтва з доброю освітою. Знаючи, що українські родини того часу матеріяльно були неспроможні посилати своїх дітей-дочок до вищих шкіл, о. Л. Кордасевич довгі роки збирав скромні пожертви поміж священичими колонами, з якими він мав ділові зв'язки, як канцлер і кустос Перемиської епархії. Зібравши кілька тисяч золотих ринських і додавши одну тисячу своїх грошей, в 1880 році дав почин до оснування Т-ва „Бурса для дівчат українсько-католицького обряду в Перемишлі". Цісарсько-королівське намісництво у Відні 25-го квітня 1881 року затвердило статут згаданого Товариства.

По кількох роках інтенсивної збірки фонд Товариства виносив 61,000 золотих ринських. З уваги на підйом і ріст національної свідомости українців Перемишля і Перемищини, виринула думка оснування установи, в якій українські дівчата не тільки мешкали б, але теж і навчались українською мовою. Значить, зродилась ідея, щоб оснувати в закупленій посілості бурсу-пансіонат і школу, на зразок інших культурних народів. На загальних зборах схвалено новий статут, який відрізнявся від попереднього так: Український Інститут для дівчат у Перемишлі. Схвалено теж постанову, що покровителем цього інституту є кожний український католицький єпископ у Перемишлі. Новий статут — це вияв глибокої вдячности і пошани для єпископа і членів Капітули-Крилосу за їхню жертвенну працю і щедрі пожертви на будову Інституту для українських дівчат. У наріжному камені Інституту, між іншим, написано знаменні слова, що він збудований у пам'ять віковічної Божої благодаті та святого Покрова над українським (руським) народом. У дальшому згадавши усіх добродіїв Інституту, грамота висловлює гаряче побажання, щоб Інститут завжди служив на добро, щастя і достоїнство неньки України. „Щоб це благословенне місце жевріло вічним, нетлінним і невгасаємим вогнищем Твоєї святої віри, Твоєї колишньої слави і Твоєї майбутньої сили, яка кріпшатиме і буде рости в грядучих поколіннях"!

Ці слова стали девізою і стимулом у праці в будові Інституту для всіх українців міста Перемишля і Перемищини. Інститут побудовано. Першими інститутками були: М. Бараговська, О. Верхоляківна, О. Думівна, З. Зубрицька, С. Котисівна, О. Корецька, С. Крвавичівна, С. Кульчицька, О. Ладижинська, Л. Матківська, І. Матюківна, О. Онуферківна, Е. Підлуська, О. і Е. Яремкевичівні, Т. і С. Войтовичівні, А. Січинська, С. Левицька, О. Левкевичівна, М. Малиновська і Е. Цегельська. Число учениць Інституту більшало з кожним роком. Вони походили з різних міст Галицької волости. Годиться відмітити, що в Інституті навчались дівчата з родини Безкровних із далекої Кубані, а також внучка по сестрі Тараса Шевченка Людмила Шевченко.

Одне сторіччя минуло від правного оснування Українського Дівочого Інституту в Перемишлі. Майже півсторіччя навчались у ньому українські дівчата рідною мовою та виховувались під проводом видатних українських педагогів на славу своєму українському народові. Віримо твердо, що вже недалекий час, що Перемишль належатиме до вільної самостійної Української Держави, а тоді й Український Дівочий Інститут знову стане навчальним виховним центром для українських дівчат.

Український День у Міннесоті

Неділя, 9-го вересня 1984 року,—непередбачений день для святкування. Попередні роки Український День відзначали в 3-му тижні серпня, бо були певні, що буде тепло і сухо. Про це повідомляли туристичні бюра Міннесоти, знала паркова адміністрація, а особливо чекали ті, хто робили пікніки в той час у парку.

В цьому році через незалежні від Комітету причин довелося перенести свято на вересень місяць, і тому з острахом дивилися на передбачення метеорологічної станції на цей день та молили Бога, щоб не було дощу.

Ранок був похмурий, трохи накрапав дощ, але зрідка. Через хмари, як скрізь сльози, сонце пробивало свої проміння, але екзекутива Комітету не втрачала надії, знаючи, що „з нами Бог".

Частина виставок—вишивка, різьба по дереву та все, що мав у своєму розпорядженні український склеп родини Процаїв, було в критому павільйоні, там же буфет: печиво в заряді пань і м'ясні вироби родини Амброзяків. Виставка образів Данієля Стеця й Олександри Канюки, а також дисидентська література були на дворі під прикриттям дубів.

На цілий парк грала українська музика зі звукозаписувачів, а потім виступив Український інструментальний ансамбль, музичний керівник Василь Зубар, який своєю грою заскочив багатьох наших земляків, які казали: „Нащо люди виписують якісь оркестри на весілля, що зовсім незнайомі з нашою українською музикою, а тут маємо таку гарну свою".

Офіційна програма розпочалася о 2-ій годині по полудні відспіванням державних гимнів—інструментально-співочим ансамблем „Акорд". Голова Комітету Люба Менжега відкрила свято, привітавши обома мовами гостей, яких прибуло, і то лише українців, понад п'ятсот осіб. Вона представила провідника програми Миколу Кушніра і передала йому ведення програмою свята, яку він дуже добре перевів.

Настоятель православної парафії св. Арх. Михаїла о. Степан Репа прочитав молитву двома мовами. Після нього виступили Українські євангельські співаки з Ню Джерзі, які були на 39-ій Конвенції Баптистської Церкви в Міннеаполісі, де з ними познайомилася голова Комітету Люба Менжега і запросила їх до участи в Українському Дні. Великою приємністю для всіх був сольо-заспів шестирічного Санеля Поповича, який разом із своїми батьками Іваном і Розою Поповичами та Віктором Мацюком виконали сучасні народні пісні з України: „Коли в душі", „Друже", „Журавлі", „Небеса". Зміст пісень зворушив багатьох, а виступ малого Санеля піддав декому з батьків до роздумування. Приємне враження зробила присутність настоятелів двох православних церков св. Михаїла і свв. Володимира і Ольги в Сейнт Пол, католицької церкви св. Константина і обох баптистських церков в Міннеаполісі.

З добре опрацьованою доповіддю виступив представник „Смолоскипу" Андрій Каркоць. Основою його доповіді було російщення України, нищення української культури, мови, релігії й наше становище як еміграції тепер і на майбутнє супроти України і українського народу.

Потім виступив інструментально-співочий ансамбль „Акорд", музичний керівник Юрій Луцик. Вони виконали: „В'язнаки у краї", „Мрія" дует Славки Павлишин-Ґелаґер і Юрія Луцика, „Водограй" і „Писаний камінь". Танцювальний ансамбль українських православних церков, керівником якого є Марійка Голуб, опікун ОДУМ, виконали „Гопак". Виконання „Гопака" дітьми 8-12 років, і то добре виконаного, зворушує завжди глядачів і не дивно, що вони збирали щедрі оплески, хоч публіка тепло сприймала кожний виступ і не шкодувала долонь, а сонечко виглядало з-поза хмар і своїм промінням пестило їхні голівки та роз'яснювало обличчя учасників і глядачів.

Вміжчасі буфет користався великою популярністю. Гості смакували домашнє печиво наших невтомних господинь і ковбаски п-ва Амброзяків. В такий день кава переважала над іншими напоями. Між художніми точками програми були виступи: Лоан Трейн, яка прочитала привітального листа від сенатора Руді Башвиця. Майстер церемонії Микола Кушнір прочитав поздоровчі листи від губернатора стейту Руді Порпич і посадника міста Сейнт Пол, столиці Міннесоти, Джорджа Летимера. Виступав Пол Росс від „ҐРАССА".

На закінчення художньої частини програми виступив улюблений гість з Канади баритон Ярослав Щур під акомпаньямент двох акордіоністів п-ва Отто Абрамчуків. Він виконав „Верховино", „Чабан", „Рушничок" і „Ой, чий то кінь стоїть". Оплескам не було кінця, але програму треба було закінчувати, бо осінній день багато коротший за літній.

Пастор Української Євангельської Церкви в Міннеаполісі Микола Бездітко кінцевою молитвою закрив свято, призиваючи Боже благословення на весь український народ, по всьому світі розсіяний, а особливо на тих, що тяжко мучаться у психушках і в далеких концтаборах холодної півночі.

Валентина Єрмоленко

РЕЧНИКИ ЛІВІЙСЬКОГО УРЯДУ заявили, що їхня країна почала вже процес відтягнення своїх військових частин з Чаду. Це саме робить Франція, яка договорилася з Лівією про рівночасне забрання війська і передання влади в руки місцевих політичних партій. Договір між Францією і Лівією був підписаний 17-го вересня ц.р.

СВІТОВА РАДА ЦЕРКОВ, яка в минулому допомагала лівим визвольним рухам в країнах так званого Третього світу, зокрема в Африці, знову призначила для чорних повстанців в Південній Африці 200,000 долярів допомоги, викликавши сильний протест південноафриканського уряду і деяких складових Церков, які вважають, що Рада Церков не повинна вмішуватись у політичні справи інших країн.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Канадські студенти на літніх курсах в УКУ

Як вже повідомило Українське Пресове Бюро з Риму, цьогорічні літні курси Українського Католицького Університету в Римі закінчилися успішно. Та так як і в минулому частина успіху лежала в тому, що до Патріяршого Двору з'їхалися молоді студенти з цілого світу, в тому числі і студенти з Канади.

Товариство „Св. Софія" в Канаді, як в попередніх роках, винагородило кількох молодих студентів степендіями, щоб уможливити їх участь в літніх курсах. Цьогорічними стипендіями в сумі 650 дол. були нагороджені наступні студенти.:

Анна Андрусечко, Торонто, Ліда Лісна, Монтреаль, Богдан Набесьо, Торонто, Соня Марія Пастернак, Монтреаль, Ірина Ребізант, Монтреаль, Оленка Сиротинська, Торонто, Ганя Філь, Ошава, Юрій Хомин, Вестон, Орися Якимчук, Ошава.

На світлині Блаженніший Патріярх Йосиф І на авдісниції з студентами на літніх курсах УКУ в липні 1984 року. Це була одна з останніх публічних авдісницій нашого Патріярха.

Вони всі з успіхом закінчили курси та повернулися додому з великою вдячністю всім жертводавцям „Св. Софії" за те, що вони уможливили їхнє перебуття на хоч короткий час, при особі Блаженнішого Патріярха Йосифа.

Ця група молодих студентів була останньою, яка мала нагодувчитися в УКУ ще за життя нашого улюбленого Патріярха Йосифа. Ми віримо, що це залишиться як милий спомин їм навіки.

Інж. М. Корчинський...

(Закінчення зі стор. 1)

ніобій, чи титан, є особливо корисне. Тому, що при мікро-легованні додаток модифікуючих елементів є дуже малий (менше чим 0,1 відсотка) значне поліпшення якости сталі одержується дуже малим коштом.

Інж. Корчинський доповідатиме на цю тему на конференції про розвиток міні-сталеварень, що відбудеться в листопаді ц.р. на Тайвані.

У своїй професійній праці інж. Корчинський має нагоду відвідувати як консультант металургійні дослідні лябораторії та сталеварні у країнах п'яти континентів. Його доповіді з ділянки нових видів сталі втішаються великим успіхом і він має численні запрошення доповідати на міжнародних конференціях металюргів.

Кредитівка „Самопоміч" у Дітройті допомагає українським школам

Початок шкільного року стає моментом прикрих та журливих роздумань про стан нашого шкільництва. Не говоримо тут про рівень навчання, відомо, що ґрадуанти наших шкіл без труднощів здобувають наукові та професійні ступені в найкращих американських університетах.

Мова тут про видвигнення на форум публічної свідомости факту, що чимраз більше українських батьків занедбують свій невідкличний обов'язок посилати дітей до своїх парафіяльних і рідно-шкільних учбових інституцій. Занедбання цього обов'язку — це великий моральний злочин супроти свого народу і кривда своїм дітям. Вони, силою обставин, виховуючись в українському домі, а назовні перебуваючи в американському оточенні, якщо не дістануть сильного усвідомлення про своє національне походження, будуть стояти психічно ціле своє життя поза межами обох суспільств.

Із зменшенням числа учнів у наших школах їх фінансове положення стає чимраз більш скрутне. Відомо, що оплати шкільні цілковито не вистачають на покриття коштів вдержання школ. Навіть щорічна коляда не розв'язує цього питання. І в такій ситуації не залишається управам шкіл нічого іншого, як звертатись з проханням про фінансову допомогу до українських установ, які розпоряджають грішми.

Приходять нам з допомогою українські кредитівки, зрозумівши правильно наш загально-національний інтерес. І тому приємно відзначити, що в Дітройті кредитівка „Самопоміч", обізнана з фінансовим положенням наших шкіл, взяла на себе обов'язок покрити кошт вдержання двох кляс „Рідної Школи" та одної кляси при катедрі св. Покрови. Рівночасно призначила приблизно 1,000 долярів на закуп модерного фотографічного і звукового знаряддя для середньоїшколи, разом понад 5,000 долярів. Ходило про те, щоб дати нашій молоді можливість запізнатися і користати з модерних засобів навчання, в надії, що молодь ця зрозуміє і оцінить допомогу та суспільну поставу кредитівки „Самопоміч", та віддячиться її, залишаючись свідомою свого походження, і в майбутньому перейме керму нашого суспільного життя.

Громадянство Дітройту своєю приналежністю до кредитівки „Самопоміч" допоможе їй дальше здійснювати такі шляхетні почини.

Володимир Баран

АКРЕДИТОВАНІ В МОСКВІ кореспонденти інформують, що Константин Черненко, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, виглядав добре і без сторонньої допомоги вийшов привітати прем'єр-міністра фінляндського уряду Кавелі Сорсу, з яким він опісля зустрічався на розмові. Спостерігачі помітили, що Черненкові все ще тяжко говорити, але він значно краще рухається, як наприклад два тижні тому.